

STUDIJA SLUČAJA: KLASITERI U IZBORNOJ 2016. GODINI

I: UVOD: Vlada Crne Gore je u izbornoj 2016. godini proširila predmet podrške za sprovođenje Programa razvoja klastera¹, pa se državna pomoć koja suštinski obezbjeđuje nova zapošljavanja, osim privrednim društvima, prvi put mogla dodijeliti i nevladinim organizacijama.

Javni poziv i odluke o dodjeli pomoći klasterima realizovani su neposredno prije raspisivanja parlamentarnih izbora u Crnoj Gori², tako da su prve isplate bile baš u izbornom periodu.

Inače, crnogorska Vlada je programe dodjele pomoći klasterima prvi put pokrenula u septembru 2012. godine, uoči održavanja tadašnjih parlamentarnih izbora³. Ono što je posebno indikativno jeste da se klasterima dodjeljuju i subvencije za oblast poljoprivrede, iako se Zakon o kontroli državne pomoći ne primjenjuje na poljoprivredu.

II: POVOLJNIJI USLOVI ZA DOBIJANJE POMOĆI U 2016. GODINI: Raspoloživa sredstva u 2016. godini za realizaciju Programa razvoja klastera iznose 50 hiljada eura⁴, koliko su iznosila i u 2014.⁵ i 2015. godini⁶. Međutim, predviđeni uslovi za učešće u Programu za izbornu 2016. godinu znatno su povoljniji nego prethodnih godina.

Naime, pravo učešća su, uz preduzetnike i malu i srednju privredu, prvi put su dobile i nevladine organizacije⁷, iako Zakonom o kontroli državne pomoći⁸ i Zakonom o regionalnom razvoju⁹ nije predviđena dodjela bilo kakve državne pomoći nevladinim organizacijama.

Takođe, u periodu od 2012. do 2015. godine Ministarstvo ekonomije, kao nosilac dodjele državne pomoći kroz klaster, je odobraval pomoć u oblastima poljoprivredne proizvodnje i prerade, drvoprerade i ostalih proizvodnih djelatnosti. Međutim, u 2016. godini Vlada je u prioritetne djelatnosti za razvoj klastera dodala turizam i ugostiteljstvo.

Nadalje, u izbornoj godini je propisano da ovlašćeno lice klastera dostavi samo pismenu izjavu da klaster nije u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći, kao i da ovlašćeno lice nije osuđivano za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti. U prethodnim godinama privredno društvo je moralo dostaviti dokaz da nema prikazanih poslovnih gubitaka u prethodnoj finansijskoj godini, dok je dokaz o eventualnoj osuđivanosti za krivično djelo ovlašćenog lica morao izdati nadležni organ.

¹ Strategija za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera definiše klaster kao sektorsku i geografsku koncentraciju preduzeća i/ili individualnih proizvođača koji proizvode karakterističan opseg roba ili usluga, koji se suočavaju sa sličnim prijetnjama i mogućnostima, <http://www.mek.gov.me/organizacija/razvoj/strategija>

² Parlamentarni izbori u Crnoj Gori raspisani su 11. jula 2016. godine, a održani 16. oktobra 2016. godine

³ Parlamentarni izbori održani su 14. oktobra 2012. godine

⁴ Zakon o budžetu Crne Gore za 2016. godinu („Službeni list“ broj 79/2015), <http://www.sluzbenilist.me/SluzbeniListDetalji.aspx?tag={4F875A5B-930D-4BB6-AD4C-CAEA54D13D32}>

⁵ Zakon o budžetu Crne Gore za 2014. godinu („Službeni list“ broj 61/2013), <http://www.sluzbenilist.me/SluzbeniListDetalji.aspx?tag={522FD425-4C04-40BE-B68A-12ACBD5CAE37}>

⁶ Zakon o budžetu Crne Gore za 2015. godinu („Službeni list“ broj 59/2014), <http://www.sluzbenilist.me/SluzbeniListDetalji.aspx?tag={49A10502-B5BF-4697-80F3-9FDF8D42DD1}>

⁷ Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za 2016. godinu, mart 2016. godine, <http://www.mek.gov.me/vijesti/160391/Javni-poziv-za-ucesce-u-Programu-podsticanja-razvoja-klastera-u-Crnoj-Gori-za-2016-godinu.html>

⁸ Zakon o kontroli državne pomoći, Službeni list Crne Gore brojevi 74/09 i 57/11; link: http://www.kkdp.gov.me/biblioteka/nacionalni_zakonodavni_okvir

⁹ Zakon o regionalnom razvoju Crne Gore, Službeni list Crne Gore brojevi 20/11, 26/11 i 20/15

Program razvoja klastera 2012-2015. godine	Program razvoja klastera 2016. godina
Pravo učešća imaju klasteri preduzetnika, mikro, malih i srednjih privrednih društava	Pravo učešća imaju klasteri preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća osnovani kao privredno društvo ili kao nevladina organizacija
Firme ne smiju imati gubitke u poslovanju u posljednjoj finansijskoj godini	Pismena izjava ovlašćenog lica klastera da klaster nije u poteškoćama u skladu sa propisima o državnoj pomoći
Prioritetne oblasti: poljoprivredna proizvodnja i prerada, drvoprerađiva i ostale proizvodne djelatnosti	Prioritetne oblasti: poljoprivredna proizvodnja i prerada, drvoprerađiva, ostale proizvodne djelatnosti, turizam i ugostiteljstvo
Potvrda Privrednog suda da lica u klasteru nijesu pravosnažno osuđivana za krivično djelo izvršeno u vršenju profesionalne djelatnosti	Pismena izjava ovlašćenog lica klastera da to lice nije osuđivano za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti
Dodjeljuje se državna pomoć za nabavku proizvodne opreme	Dodjeljuje se državna pomoć za troškove ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu i operativne troškove

Tabela 1: Razlika između Programa razvoja klastera ranijih godina i u 2016. godini

III: PRVI JAVNI POZIV U 2016. GODINI: Već početkom 2016. godine Ministarstvo ekonomije je raspisalo javni poziv za evidentiranje klastera,¹⁰ na kojem se do sredine marta 2016. godine javilo ukupno 16 klastera, sa osnovnim djelatnostima iz oblasti drvoprerađiva, proizvodnje hrane i turizma. Ministarstvo je tada obavijestilo ostale potencijalne klastere da je mogućnost za evidentiranje i dalje otvorena.¹¹

Krajem aprila 2016. godine objavljen je prvi javni poziv za učešće u Programu podsticanja razvoja klastera za tu godinu,¹² u trajanju od 30 dana, odnosno sa rokom prijave do 26. maja iste godine. Vrijednost subvencije za odobrene projekte je iznosila maksimalno 10 hiljada eura po jednom projektu.

Projektovanjem javnog poziva za period kada se očekivalo raspisivanje parlamentarnih izbora omogućeno je da se upravo u izbornom periodu realizuju prve isplate, pa tako podaci iz analitičkih kartica Ministarstva ekonomije¹³ pokazuju da je šest klastera 28. jula 2016. godine, odnosno u vrijeme predizborne kampanje, dobilo ukupno 11.700 eura.

*Autor: Istraživački centar MANS
Podgorica, novembar 2016. godine*

¹⁰ Informacija sa sajta Ministarstva ekonomije od dana 18. januara 2016. godine;

<http://www.mek.gov.me/vijesti/156808/Javni-poziv-za-evidentiranje-klastera-u-Crnoj-Gori.html>

¹¹ Informacija sa sajta Ministarstva ekonomije od dana 21. februara 2016. godine;

<http://www.mek.gov.me/vijesti/157955/Saopštenje-U-Crnoj-Gori-evidentirano-15-klastera.html>

¹² Javni poziv za učešće u Programu podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori za 2016. godinu od dana 25. aprila 2016. godine; <http://www.mek.gov.me/vijesti/160391/Javni-poziv-za-ucescje-u-Programu-podsticanja-razvoja-klastera-u-Crnoj-Gori-za-2016-godinu.html>

¹³ Link: <http://www.mek.gov.me/biblioteka/dokument?pagerIndex=3>